

ایسرحدی از مرحمت خان فلکشان * کارت همه آواره گی و زمزمه خوانیست
(سرحدی قهفرخی)

آقای برجیس با حسن تجنیس این غزل را چنین

استقبال فرموده

هر چند تورا شیوه بهشاق وفانیست از عشق تو توام بقا عالم فانیست
خوانیست جمال تو پر از میوه شیرین کز شوروی آفاق پر از زمزمه خوانیست
جانیست برای دل من در خم زلفت بس بر سر هر تار معلق دل و جانیست
دانی ز چه عالیست تورا پای گه ناز بس سوده پای تو سر عالی و دانیست
ثانیست که گوید بیه روی تو خورشید در حسن تورا هیچ نه همتا و نه ثانیست
مانیست پیش بت ما صورت دیوار پیش بت مانیست چو صورت شده مانیست
اندوست جانی دل و جان گرزالم خست حاشا که بگوئیم بمادشمن جانیست
هر صورت زیبا که زمغنی ست تهی مغز چو صورت مانی تهی از جان مانیست
در عشق تو برجیس نه تنه است غزلخوان آنکیست که در عشق رخت نغمه سرانیست
(برجیس قهفرخی)

مسائل ادبی

فاضل دانشند شاهزاده علینقی میرزا کتبا در یک مسئله ادبی
از ما جواب خواسته و اینک خلاصه سؤال ، و جواب برای استفاده
عموم نگاشته میشود .

برای اینگونه مسائل ادبی در آتیه مجله ارمغان قسمت مخصوصی خواهد
داشت و هر گونه سؤال ادبی را با جواب آن بنظر قارئین محترم خواهد رسانید.

« خلاصه سؤال »

از مسلمات تاریخ و شهرت است که جشن سده پنجاه روز قبل از نوروز است چنانچه حکیم منوچهری گوید :
اینک پیامد است پنجاه روز پیش جشن سده طلایه نوروز نامدار
پس برای این بیت شعر سرحدی که در شماره شش و هفت ارمغان ثبت است

پنجاه گذشت چون ز نوروز جشن سده شد زمانه افروز
معنی چیست و چه محملی میتوان قرار داد
و چون نسبت اشتباه چنان شاعر ماهر با آن گونه تقریظ ارمغان
نمیتوان داد هر گاه سهواً القلم از کاتب در کار نیست بار سال جواب کافی
ممنونم فرمائید .

« جواب »

جای سخن نیست که جشن سده و پنجاه روز و پنجاه شب قبل از نوروز است و بهمین مناسبت (سده) نامیده شده . قلم کاتب هم بخطا نرفته زیرا آغاز سبزه و شکفتن گل در کوهسار چفت بختیاری همان پنجاه روز بعد از نوروز است .
گرچه در پاره از تواریخ نگارش رفته که زومیان جشن سده را بعد از نوروز میگیرند ولی مسلم روش رومیان سرحدی را منظور نیست و نیز ساحت چنان شاعر نیرومند از نسبت بچنین غلط فاحش منزّه و مبرا است .

پس بحکم ذوق سلیم در شعر سرحدی استعاره بس لطیف

بکار رفته یعنی جشن سده در معنای مجازی که عبارت از موسم سبزه و گل و لاله در کوهسار باشد بعلاقه مشابَهت استعمال شده .
وجه شبه بین معنای حقیقی و مجازی هم بخوبی آشکار است زیرا چنانچه جشن شده بواسطه آتش فروزی فارسیان کوی و برزن را روشن میسازد ، موسم سبزه و گل و لاله که پنجاهم نوروز است نیز کوه و دشت و دامن را بفروغ چراغ لاله و آتش گل فروزان و روشن مینماید .
«وحید»

مسئله ادبی دیگر

دانشمندی شفاها معنی این بیت حکیم نظامی را از کتاب خسرو و شیرین سؤال نموده و بشرح ذیل جواب داده‌ایم .
جنوبی طالعانرا بیضه در آب شمالی پیکرانرا دیده در خواب

جواب

بیضه در آب - بشهادت بعضی از کتب لغت فارسی عبارت است از بیضه که جوجه در او بسته باشد و در قدیم بلکه در این زمان هم بانندک تغییر عبارتی ضرب المثل است که : فلانی را بیضه در آب است - کنایه از اینکه از جای خود حرکت نمی کند چنانچه مرغ بیضه در آب بحکم طبع از روی بیضه ها حرکت نمی کند .
پس معنای بیت این است : جنوبی طالعان یعنی گواکب طالع از سمت جنوب را بیضه در آب است و از اینجهت مانند مرغ بیضه در آب از جا حرکت نمیکنند و هم پیکرهای شمالی آسمان را دیده در خواب است و حرکت نمیکنند بواسطه خواب و از هر دو مصرع بکنایه درازی شب مقصود است .
«وحید»